

Poznań, 22 czerwca 2010 r.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS.I-3.0934-2/10

Pan
Mieczysław Durski
Burmistrz
Miasta i Gminy Gołańcz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w dniach od 13 do 21 maja 2010 r. została przeprowadzona kontrola doraźna w Urzędzie Miasta i Gminy w Gołańczy w zakresie prawidłowości wykorzystania dotacji celowej na realizację programu wieloletniego „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*”, wynikającego z Porozumienia zawartego 19 stycznia 2009 r. pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Gminą Gołańcz na podstawie art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*”². Wyniki kontroli zostały przedstawione w podpisanym przez Pana Burmistrza protokole kontroli. W związku z powyższym przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

19 stycznia 2009 r. Wojewoda Wielkopolski, reprezentowany przez Jana Tadeusza Głębockiego – Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu

¹ (Dz. U. Nr 31, poz. 206)

² (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.)

Wojewódzkiego w Poznaniu, zawarł Porozumienie z Gminą Gołańcz reprezentowaną przez Mieczysława Durskiego – Burmistrza Miasta i Gminy Gołańcz w sprawie realizacji programu wieloletniego pod nazwą *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* w roku 2009, zwanego w dalszej części wystąpienia „Programem”. Do ww. Porozumienia zawarto jeden aneks.

Kwota dotacji celowej na realizację Programu w roku 2009 r. wyniosła 141 300,00 zł.

Jednostką realizującą Program w Gminie Gołańcz był Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, zwany dalej „MGOPS”.

Program w 2009 r. realizowano poprzez udzielanie posiłków w szkołach dla uczniów, w przedszkolach dla dzieci do 7 roku życia oraz posiłków dla osób dorosłych, wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Ponadto przyznawano i wypłacano świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności oraz przyznawano i wydawano świadczenia rzeczowe w postaci produktów żywnościowych. Stwierdzono, że przyznawanie ww. świadczeń następowało w formie decyzji administracyjnych, co jest zgodne z art. 106 ust. 1 ustawy *o pomocy społecznej*.

Kontrola wykazała, że wydane przez MGOPS w 2009 r. decyzje przyznające pomoc w formie posiłku, świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowe w postaci produktów żywnościowych zawierają wymieniony w art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁴ katalog elementów oraz zostały wydane przez osobę upoważnioną.

Ustalono, że decyzje przekazywano osobom i rodzinom, którym przyznano świadczenia osobiście, co jest zgodne z art. 109 § 1 ustawy *Kodeks postępowania administracyjnego*, w którym wskazano, iż decyzję doręcza się stronom na piśmie.

W jednym przypadku stwierdzono, że posiłki były udzielane przed wydaniem decyzji administracyjnej przyznającej świadczenie, co jest niezgodne z art. 130 § 1 ustawy *Kodeks postępowania administracyjnego*, który stanowi, że przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu.

Kontrola wykazała, że pomoc w formie posiłków, świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności oraz świadczeń rzeczowych w postaci produktów żywnościowych przyznawana była osobom, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

Art. 5 ust. 1 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* określa, iż pomoc w zakresie dożywiania może być przyznana

³ (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362)

⁴ (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.)

nieodpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150 % kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy *o pomocy społecznej*. Ponadto, zgodnie z art. 6 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* pomoc w formie posiłku może być przyznana odpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza kryterium, o którym mowa w art. 5, rada gminy w drodze uchwały, określa warunki odpłatności za przedmiotową pomoc.

Stwierdzono, że Rada Miasta i Gminy Gołańcz 27 stycznia 2005 r. podjęła Uchwałę Nr XXVI/211/05 w sprawie zasad zwrotu przez świadczeniobiorcę przyznanej pomocy rzeczowej, zasiłku okresowego i zasiłku celowego osobie lub rodzinie, które nie spełniają kryterium dochodowego z ustawy o pomocy społecznej. W § 3 ust. 4 ww. uchwały wskazano, iż w przypadku dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach odstępuje się od żądania zwrotu poniesionych wydatków na pomoc w formie posiłku, jeżeli dochód rodziny kształtuje się poniżej 200% kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 2 *ustawy o pomocy społecznej*.

Kontrola wykazała, że w 2009 r. MGOPS nie przyznawał odpłatnie pomocy w formie posiłku. Świadczenia udzielane w ramach Programu były nieodpłatne oraz skierowane wyłącznie do osób i rodzin, które spełniały wymagane przepisami kryterium dochodowe.

Ponadto ustalono, że w 2009 r. w Gminie Gołańcz nie udzielano pomocy w formie posiłku na zasadach określonych w art. 6a ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, który stanowi iż w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko korzystające z zajęć w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole lub przedszkolu wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola udziela pomocy w formie posiłku, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka o udzieleniu pomocy. Powyższa pomoc, nie wymaga ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania przez ośrodek pomocy społecznej decyzji administracyjnej.

Program w 2009 r. w Gminie Gołańcz realizowany był w siedmiu jednostkach (szkołach i przedszkolu). W trakcie czynności kontrolnych dokonano oględzin w stołówce i kuchni Zespołu Szkół w Gołańczy. Kontrolujący nie wnosi uwag, co do warunków w jakich są przygotowywane i spożywane posiłki w ww. szkole.

Ustalono, że w 2009 r. w ramach Programu dzieciom uczęszczającym do szkół na terenie Gminy Gołańcz wydawano posiłki w formie obiadu (trzy szkoły i przedszkole) lub

w formie kanapek (trzy szkoły). Stwierdzono, że MGOPS zakupił następujące artykuły spożywcze do przygotowania kanapek: pieczywo, drożdżówki, wędliny, masło, margarynę, sery, konserwy mięsne, dżemy, soki, napoje, jogurty, herbatę oraz cukier. Ponadto zakupiono czekolady, pączki, ciastka i słodycze, co było niezgodne z art. 2 pkt 2 i 3 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, który stanowi iż celem Programu jest długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia oraz upowszechnianie zdrowego stylu żywienia.

Kontrola wykazała, że świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności wypłacano w 2009 r. na podstawie imiennych list osób, którym zostały przyznane. Podopieczni MGOPS wykazani na listach wypłat otrzymali świadczenia w gotówce.

Ponadto ustalono, że realizując Program w 2009 r. MGOPS zakupił (ze środków własnych gminy) następujące artykuły spożywcze: ryby, wędliny, gołąbki, owoce, olej, majonez, ketchup, masło, herbatę, kakao, kawę oraz słodycze (pierniki, czekolady, ptasie mleczko, cukierki czekoladowe), które stanowiły pomoc w formie świadczeń rzeczowych i zostały wydane uprawnionym podopiecznym MGOPS (osobom samotnym). Stwierdzono, że zakup kawy i słodyczy, które wraz z innymi produktami żywnościowymi stanowiły pomoc w formie świadczeń rzeczowych był niezgodny z art. 2 pkt 1 i 3 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*, który stanowi iż celem Programu jest zapewnienie posiłku osobom jego pozbawionym oraz upowszechnianie zdrowego stylu żywienia.

Ustalono, że w 2009 r. MGOPS prowadził wyodrębnioną ewidencję otrzymania i wykorzystania środków z dotacji udzielonej w ramach Programu dla działu 852, rozdział 85 295, co jest zgodne z § 6 Porozumienia z 19 stycznia 2009 r., w którym Gmina zobowiązana była do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji otrzymania i wykorzystania środków z dotacji.

Kontrola dowodów księgowych w MGOPS wykazała, że MGOPS z otrzymanej dotacji z budżetu państwa na realizację Programu w 2009 r. wydatkował kwotę 141 300,00 zł.

Stwierdzono, że poniesione w dziale 852, rozdział 85 295 wydatki ujęte są w ewidencji księgowej MGOPS wg klasyfikacji budżetowej z podziałem na dział, rozdział i paragraf, zgodnie z klasyfikacją budżetową wynikającą z rozporządzenia Ministra Finansów

z 14 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁵.

Stwierdzono, że dotację Gmina Gołańcz wydatkowała na pomoc w formie posiłków dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz wypłatę świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności, co jest zgodne z art. 168 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶, który stanowi, iż wykorzystanie dotacji następuje przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona.

Zgodnie z Porozumieniem z 19 stycznia 2009 r. wraz z aneksem Gmina Gołańcz zobowiązała się zabezpieczyć środki własne przeznaczone na realizację Programu w 2009 r. w wysokości 74 100,00 zł, co stanowiło 29,08% całkowitego kosztu realizacji zadania. Kontrola wykazała, że w Gminie Gołańcz w 2009 r. faktycznie wykonane wydatki dotyczące realizacji Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* wyniosły łącznie **207 166,80 zł**, w tym:

- 141 300,00 zł – dotacja od Wojewody Wielkopolskiego,
- 65 866,80 zł – środki własne, co stanowi **31,79%** zrealizowanych wydatków.

Stwierdzono, że Gmina Gołańcz w 2009 r. zlecała usługi związane z przygotowaniem i wydawaniem posiłków w ramach realizacji Programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* własnym jednostkom organizacyjnym bez zawierania umów odpłatnych, w związku z powyższym, zgodnie z art. 2 pkt 13 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁷, przepisy ww. ustawy nie miały zastosowania. Ponadto ustalono, że pozostałych zakupów dostaw i usług (produkty żywnościowe, trojaki obiadowe) w związku z realizacją Programu w 2009 r. MGOPS w Gołańczy dokonywał na podstawie art. 4 pkt 8 ustawy *Prawo zamówień publicznych*, który stanowi, iż ustawy nie stosuje się do zamówień i konkursów, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 14 000 euro.

Sprawozdania kwartalne z realizacji programu, przekazane Wojewodzie Wielkopolskiemu, zawierały informacje wymagane w § 11 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 2006 r. w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”⁸. Jednakże w sprawozdaniu o realizacji programu za okres I – XII 2009 r. wykazano niepoprawne informacje dotyczące następujących pozycji:

⁵ (Dz. U. Nr 107, poz. 726 ze zm.)

⁶ (Dz. U. Nr 157, poz. 1240)

⁷ (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 223 poz. 1655 ze zm.)

⁸ (Dz. U. Nr 25 poz. 186 ze zm.)

Dział I. Informacje ogółem:

- koszt Programu ogółem (wiersz 7, kolumna 2) w sprawozdaniu jest: 209 984; na podstawie dokumentów ustalono, że faktycznie było: 207 167;
- z tego: środki własne (wiersz 8, kolumna 2) w sprawozdaniu jest: 68 684; na podstawie dokumentów ustalono, że faktycznie było: 65 867,
- liczba placówek prowadzących dożywianie (wiersz 20, kolumna 2) w sprawozdaniu jest: 8; na podstawie dokumentów ustalono, że faktycznie było: 7;
- z tego: szkoły (wiersz 21, kolumna 2) w sprawozdaniu jest: 5; na podstawie dokumentów ustalono, że faktycznie było: 6,
- inne (wiersz 24, kolumna 2) w sprawozdaniu jest: 2; na podstawie dokumentów ustalono, że faktycznie było: 0,

Dział IV. Pozostałe koszty:

- pozostałe koszty ogółem (wiersz 1, kolumna 2) w sprawozdaniu jest: 2 960; na podstawie dokumentów ustalono, że faktycznie było: 143;
- z tego: środki własne (wiersz 2, kolumna 2) w sprawozdaniu jest: 2 960; na podstawie dokumentów ustalono, że faktycznie było: 143,
- inne koszty (wiersz 6, kolumna 2) w sprawozdaniu jest 2960; na podstawie dokumentów ustalono, że faktycznie było: 143.

Biorąc powyższe pod uwagę wnoszę o:

1. Przyznawanie świadczeń w postaci posiłku w formie decyzji administracyjnych z uwzględnieniem art. 130 § 1 ustawy *Kodeks postępowania administracyjnego*.
2. Zakup artykułów spożywczych do przygotowywania posiłków w formie kanapek zgodnie z art. 2 pkt 2 i 3 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.
3. Podjęcie działań zmierzających do rozwoju bazy żywnościowej w Gminie z uwzględnieniem § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji programu wieloletniego „*Pomoc państwa w zakresie dożywiania*”, który stanowi iż pomoc w formie posiłku jest udzielana ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego, w celu zapewnienia zdrowego żywienia.
4. Zakup produktów żywnościowych stanowiących pomoc w formie świadczeń rzeczowych z uwzględnieniem art. 2 pkt 1 i 3 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

5. Wykazywanie w sprawozdaniach dotyczących realizacji Programu danych zgodnych ze stanem faktycznym.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

/Z up. Wojewody Wielkopolskiego

Przemysław Pacia

Wicewojewoda Wielkopolski/